ПАМ'ЯТАЄМО МИНУЛЕ -
200-річчя
НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА
100-річчя
АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ
—БУДУЄМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 152. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 21-го СЕРПНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 21, 1976 Ч. 152. VOL. LXXXIII

КРАЙОВА РЕСПУБЛІКАНСЬКА КОНВЕНЦІЯ ЗАКІНЧИЛАСЯ НОМІНАЦІЄЮ РОБЕРТА ДОЛА НА ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА ТА ПРОГРАМОВИМИ ВИСТУПАМИ ОБОХ КАНДИДАТІВ І РОНАЛДА РЕҐЕНА

Канзас Сіті. — Четвер, 19-го серпня, останній день 31-ої Крайової конвенції Республіканської партії, був сповнений несподіванками: обранням сенатора Роберта Дола з Канзасу на віцепрезидентського кандидата та незапланованим, але дуже зворушливим виступом Роналда Реґена, суперника президента Джералда Форда на кандидата на президента. В той день обидва кандидати Республіканської партії, президент Форд і віцепрезидентський кандидат Дол, виголосили свої промови, в яких формально прийняли номінацію партії та накреслили плян виборчої кампанії проти демократичного президентського кандидата Джімі Картера і віцепрезидентського кандидата Волтера Мондейла. До несподіванок вечора треба зарахувати також те, що президент Форд у своїй промові заявив, що готовий брати участь в публічних дебатах з Джіммі Картером. Демократичний президентський кандидат в тому самого дня привітав це рішення президента Форда.

Президент Форд запропонував віцепрезидентську кандидатуру сенаторові Робертові Долові коло 11-ої години рано в четвер, 19-го серпня, а конвенція схвалила цю номінацію вечором. За сенатором Долом голосувало 1,981 конвенційних делеґатів, а 378 віддали свої голоси на інших кандидатів. Те, що президент Форд обрав сенатора Дола, було несподіванкою, бо ще в четвер рано коментатори твердили, що найкращі вигляди на віцепрезидентську кандидатуру мають сенатор Говард Бейкер з Теннесі та Вілліям Ракелсгавс, колишній заступник генерального прокуратора ЗСА. Однак, кандидатуру сенатора Дола, згідно з твердженням дорадників Президента, піддержав також Роналд Реґен під час приватної розмови з президентом Фордом в ночі із середи на четвер.

Сенатор Дол є консервативних політичних поглядів, ветеран Другої світової війни, під час якої був двічі серйозно ранений, від 1971-го до 1973-го року був предсідником Крайового комітету Республіканської партії і відомий як дуже ефективний промовець. На конвенції кандидатуру сенатора Дола формально запропонував теперішній віцепрезидент Нелсон Рокефеллер, а підтримала цю кандидатуру одна сліпа студентка, яка хвалила сенатора Дола за його діяльність в користь фізично упосліджених людей — сліпих, глухих тощо. Між іншим, сенатор Дол має спаралізовану праву руку, бо був тяжко поранений в Другій світовій війні.

Першим виступом з промовою власне кандидат на віцепрезидента Роберт Дол. Він зосередив свою увагу на здобутки адміністрації президента Форда, заявляючи, що протягом двох років значно покращала економічна ситуація в країні, американський нарід знову має довір'я до федерального уряду та демократичної системи ЗСА, а рівнож Америка, під проводом президента Форда, стоїть на сторожі світового миру. Сенатор Дол у своїй промові не називав поіменно демократичного президентського кандидата Картера, але перестерігав, що демократи та їхня партійна програма плянують збільшити контролю федерального уряду над всіми аспектами американського життя, а це, на думку Р. Дола, загрожує індивідуальним свободам кожного громадянина ЗСА. Він натомість закликав до зменшення урядової контролі, зокрема над економічним сектором.

Опісля коротко промовляла дружина Президента, п-і Бетті Форд, яку формально представив делеґатам відомий фільмовий актор Кері Ґрент.

Головну промову виголосив президент Джералд Форд. Він також наголошував здобутки його адміністрації, відмічаючи, що коли перебирав президентуру 9-го серпня 1974-го року, то Америка находилася в серйозній „конституційній кризі", мавши на думці примусову резиґнацію президента Ричарда Ніксона, в ЗСА панувала інфляція і дуже серйозна економічна рецесія, американські вояки ще були на території В'єтнаму, ситуація на Близькому Сході була дуже небезпечна тощо. Сьогодні — сказав Президент — економічна ситуація значно поліпшилася, американські вояки не воюють на жадних фронтах у жадній частині світу, ЗСА далі є сильні — духово, мілітарно, економічно. Він, подібно як сенатор Дол, закликав зменшити контролю федерального уряду над щоденним життям американців і зменшити видатки цього уряду. У своїй промові часто обвинувачував контрольований демократами Конгрес за те, що не виявляє потрібної ініціятиви та діяльности для розв'язки пекучих проблем країни і заявив, що протягом наступної 4-річної каденції він далі змагатиметься за добробут всіх громадян цієї держави. Підкреслюючи те, що хоча він не був обраний на пост президента, а став ним після резиґнації Р. Ніксона, то доконав дуже багато. „Мені подобається те, що я тепер бачу" — казав Президент. Він думає, що тепер, коли він здобув мандат Республіканської партії на конвенції, він може доконати навіть більше.

До найбільш зворушливих моментів останнього дня конвенції належали поява на залі Роналда Реґена та його жінки, Ненсі, як рівнож його коротка промова. Коли Реґени появилися в Кемпер Арена, то конвенційні делеґати привітали їх овацією та вставанням з місць. Після того, як президент Форд закінчив свою промову, то запросив Роналда Реґена і його дружину на трибуну. Коментатори думають, що цей жест Президента був спонтанний і несподіваний. Він викликав бурхливі оплески з боку делеґатів. Зворушений до сліз, Реґен, який програв номінаційні вибори дуже малою кількістю голосів, закликав всіх республіканців до єдности, хвалив цьогорічну республіканську платформу, яка, на думку Реґена, повинна здобути піддержку не тільки республіканців, але також багатьох демократів і непартійних виборців. Оплески делеґатів, як і те, що президент Форд запросив його виголосити промову з трибуни, залишаться назавжди в його пам'яті — казав зворушливо Роналд Реґен.

Крайову конвенцію Республіканської партії закінчено молитвою, яку провів католицький єпископ, а формально закрив її постійний предсідник Конвенції, конгресмен Джон Ровдс із Арізони, лідер Республіканської меншости в Палаті Репрезентантів.

Президент Джералд Форд

Сенатор Роберт Дол

200 і 100-ЛІТТЯ НА ОСЕЛІ ОДУМ

Акорд, Н.Й. — В суботу, 21-го серпня ц.р. тут на Оселі ОДУМ-у о год. 2 по полудні відзначатимуть 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя українського поселення окремим концертом і бенкетом. Концерт, програму якого виповнять учні бандуристи, які навчаються на курсах удосконалення гри на бандурі під протекторатом Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка і під мистецьким керівництвом керівника цієї Капелі Григорія Китастого. Вечором о год. 7-ій розпічнеться бенкет з політичною і мистецькою програмою. Кімнати і місця на бенкет слід замовляти в канцелярії Оселі, телефонуючи на число (914) 626-7715.

ВБИВСТВО АМЕРИКАНСЬКИХ ВОЯКІВ В КОРЕЇ ВИКЛИКАЛО КРИЗУ І ПОГОТІВЛЯ

Сеул, Південна Корея. — Вбивство двох американських старшин, що їх зарубали сокирами і мотиками північно-корейські вояки в четвер, 19-го серпня, як ті обтинали галузки з дерева в здемілітаризованій зоні, викликало поважну кризу та гостре поготівля по обох боках, хоча немає познак якоїсь безпосередньої військової акції. Генерал Ричард Стілвелл, головнокомандуючий американськими збройними силами в Південній Кореї, назвав вбивство двох американських старшин „замордуванням", обвинувачуючи в тому злочині північно-корейську армію. 24 години після вбивства радіовисильня американських збройних сил в Південній Кореї передала наказ 40,000 американських вояків, які перебувають на відпустці, або мали вихідне, щоб вони негайно повернулися на свої бази. Речник американської амбасади повідомив, що „з уваги на неспроноковане і пляноване" вбивство двох американських старшин та покалічення кількох американських і південно-корейських вояків „пороблено необхідні заходи для збільшення поготівля збройних сил" в тому районі. П'ять годин пізніше північно-корейське радіо повідомило, що президент Кім Іль Сунґ зі свого боку зарядив гостре поготівля північно - корейських військ та резерв. Південно-корейський президент Парк Чунґ Гі заявив, що його уряд „на випадок повторення подібної незаконної північно-корейської провокації, великої чи малої, негайно поведе відплатну акцію". Рівночасно у Вашінґтоні відбулися наглі наради т.зв. Групи Спеціяльної Акції Крайової Ради Безпеки, яка розглядала витворену в Кореї кризу і хоча не передбачається негайної будь-якої військової акції, все ж таки рішено зарядати гостре поготівля американських збройних сил в Південній Кореї та вислано туди з Окінави дві ескадри джетових бомбовиків, для підсилення трьох ескадр, які стаціонують в Південній Кореї. В нарадах Спеціяльної Групи у Вашінґтоні взяв участь заступник секретаря оборони Вілліям П. Клементс. Об'єднаних Шефів Штабу репрезентував директор військово-морських операцій адмірал Джеймс Голловей, а проводив нарадами державний секретар Генрі Кіссінджер безпосередньо перед своїм виїздом на Республіканську конвенцію в Канзас Сіті. Про ситуацію в Кореї інформував голова Центральної Розвідчої Аґенції Джордж Буш.

Згідно з повідомленням, американська розвідка в останніх тижнях ствердила ряд надзвичайних активностей в Північній Кореї із виразною провокативною метою для переконування світу, що американці і південні корейці плянують і приготовляються до інвазії на Північну Корею. На початку серпня північно-корейський уряд проголосив заяву, мовляв, Південна Корея і З'єднані Стейти Америки завершили вже свою воєнну підготову та „приготовляються до авантюрницької махінації підпалити нову війну". Представники Південної Кореї у Вашінґтоні вважають, що Північна Корея тенденційно йде на всілякі провокації, щоб цим виправдувати свою внутрішню, зокрема господарську, кризу та свою неспроможність платити відсотки від заборгувань, домашніх і закордонних.

Землетрус спричинив смерть понад 3,000 філіппінців

Замбоанґа, Філіппіни. — Урядові чинники повідомляють, що в землетрусі, який навістив острів Мінданао та півострів Замбоанґа минулого вівторка, як рівнож у велитенських морських хвилях, згинуло понад 3,000 філіппінців, 3,000 осіб пропало без вісти, а 150,000 людей залишилося без даху на головою. Існує можливість, що число вбитих зросте, бо рятувальні групи не можуть дібратися до всіх околиць, спустошених землетрусом і бурхливим морем. Військові частини доставляють їжу, ліки та одяг до деяких місцевостей, але інші частини острова і півострова ще не доступні навіть гелікоптерам.

РАЇСА МОРОЗ СВІДЧИТЬ ПРО СВОГО ЧОЛОВІКА ВАЛЕНТИНА

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — У самвидаві в Україні поширюється і останньо продістався за кордон вимовний документ, що кидає чимало світла на широко розгорнену акцію, що її вела дружина Валентина Мороза в критичних місяцях, пізною весною цього року, коли йому грозило запроторення до т. зв. психіятричної лікарні. Йдеться про новий текст свідчення Раїси Мороз, що його вона виготовила для Міжнародної Асоціяції Психіятрів, Міжнародної Амнестії та інших установ і повідомляла і про те у своїх коротких зверненнях чи закликах. Цей документ важливий і тим, що у ньому Раїса Мороз дає детальну характеристику свого чоловіка, його світогляду та характеру і розповідає про його жахливі переживання. Вкінці — що особливо важливе теж для української еміграції, — це відзначення факту, що дії українців, що живуть на Заході, в обороні Валентина Мороза мають для нього велике моральне і політичне значення.

Передруковуємо текст свідчення Раїси Мороз:

СВІДЧЕННЯ РАЇСИ МОРОЗ

Мій чоловік, Валентин Мороз, в 1970 році був засуджений на 6 років тюрми, 3 роки таборів і 5 років заслання за написання статтей, які суд визнав антисовєтськими.

1 червня закінчився назначений судом строк ув'язнення в тюрмі і Мороза повинні були перевести до табору. Але замість цього, його вислали на психіятричну експертизу до Інституту судової психіятрії ім. Сербського в Москві.

Валентин Мороз

Я абсолютно вірю в душевне здоров'я мого чоловіка й не боялася б такої експертизи, якщо б не сумна слава цього Інституту: доля Віктора Файнберга, Наталії Горбаневської, генерала Петра Григоренка, Леоніда Плюща та інших, що показує як здорова людина може там бути визнана душевно хворою, якщо цього забажають в Комітеті держбезпеки. Мороз наразив себе на особливу ненависть працівників цієї установи тому, що в 1967 році, під час перебування в Мордовському таборі для політв'язнів, написав і передав на волю, опубліковані пізніше за кордоном „Репортаж із заповідника імени Берії" — перше свідчення про табори для політичних в'язнів післясталінського періоду. Відтоді помста могутнього КГБ постійно душить мого чоловіка, значно обтяжуючи його і так важке життя совєтського політв'язня.

Мені відомі випадки запроторення до психіятричної лікарні після закінчення тюремного строку: таке трапилося з Зіновієм Красівським і Юрієм Беловим (обидва до сьогодні знаходяться там). Два роки тому Ігор Огурцев, після 7 років ув'язнення в тюрмі, був підданий психіятричній експертизі. Його визнали здоровим. Хто знає, може це результат своєчасного втручання рідних і друзів, звернення до міжнародної громадськости, відразу як їм стало відомо про перевезення Ігоря на психіятричну експертизу.

Тому я також рішилася на такий крок. Я прошу Вас добитися всіми доступними способами, щоб до участи в експертній комісії допустили психіятрів, які користуються довір'ям Вашої організації, будь-якої європейської країни, ЗСА чи Канади, або провести паралельну експертизу. Я готова дати всі доступні мені інформації про Мороза.

Я абсолютно не обізнана в психіятрії, але знаю, що для діягнози необхідно мати свідчення біографічного характеру, характеристику обслідуваного від близьких йому людей, відомості про поведінку його впродовж ці-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Закінчено міжкрайові вишколи пластунок і пластунів

Ню Йорк (Л. Ю.). — В суботу, 14-го серпня, закінчено Міжкрайові Вишколи для провідників пластових юнацьких таборів „Школа Булавних" і „Лісова Школа". Ці вишколи проходять від ряду років у горах Кетскіл, біля Гантеру, а це „Школа Булавних" на посілості Т. Куликів і „Лісова Школа" на площі, що є власністю пластунів сеньйорів із куреня „Лісові Чорти".

Цьогорічні вишколи - табори, що тривали рівно два тижні, проходили при несприятливій погоді: невичайно холодних ночах і сильних дощах, спричинених ураганом „Белла". Однак усі учасники закінчили таборування щасливо.

У вишколах взяло участь 59 пластунок і пластунів, в цьому 27 у „Школі Булавних" (8 з Канади і 19 із ЗСА) і 32 у „Лісовій Школі" (1 з Англії, 7 з Канади й 24 зі ЗСА). Комендантами таборів були ст. пл. Оля Ткачук і ст. пл. Адріян Сливоцький. Вишколи, як міжкрайові, стояли під опікою Головної Пластової Булави та їх відвідав і перевів перевірку голова ГП-Булави пл. сен. Роман Рогожа, а на таборах перебували, у характері дорадників та викладачів, члени Головної Пластової Булави пл. сен. Ольга Кузьмович і пл. сен. Петро Содоль.

Таборування розпочалося офіційно в неділю, 1-го серпня, спільною святочною збіркою, на якій Начальний Пластун пл. сен. Юрій Старосольський іменував пл. ск. Романа Грицева із Філядельфії черговим Гетьманським Скобом та говорив до зібраних пластунів і пластунок.

Табори відвідав також в неділю 8-го серпня, пл. сен. Андрій Мицьо, голова КП-Старшини в ЗСА, на терені якої відбувалися ці міжкрайові вишколи.

СПОРТСМЕНИ З УКРАЇНИ ЗДОБУЛИ НА ОЛІМПІЯДІ В МОНТРЕАЛІ 36 МЕДАЛІВ

Монтреаль, Канада. — Український Олімпійський Комітет інформує:

В складі олімпійської команди СССР, яка нараховувала понад 600 атлетів, було біля 200 українців, тобто майже одна третина: Українські атлети здобули на Олімпіяді в Монтреалі такі досягнення:

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗОЛОТІ МЕДАЛІ

Павло Пінігін з Києва, 23 роки — клясична боротьба, категорія до 68 кг. Він чемпіон світу та Европи;

Олександер Кольчинський з Києва, 21 р. — клясична боротьба, найважча вага;

Юрій Сєдих з Києва, 22 р. — кидання молота;

Давид Ріґерт з Шахтів, 29 р. — піднесення тягарів, середня вага;

Сергій Новиків з Києва, 25 р. — змагання дзю-до, важка вага, триразовий чемпіон Европи.

ЗБІРНІ ЗОЛОТІ МЕДАЛІ

Сергій Петренко з Одеси, 20 р., чемпіон світу;

Олександер Виноградів — веслування на байдарці 500 метрів;

Сергій Петренко і Олександер Виноградів — веслування на байдарці 1000 метрів;

Сергій Нагірний з Хмельницького, 19 р.

Володимир Романовський — каякові перегони на 1000 метрів;

Юрій Філатов з Києва, 28 р., чемпіон світу;

Сергій Чухрай, Олександер Дехтяр і Володимир Морозів — каякові перегони на 1000 метрів;

Жіночий баскетбол (кошівка) — Наталія Климів з Києва, 25 р., Раїса Курвяків з Дніпропетровська, 30 р. і Тетяна Захарів з Черкас, 25 р.;

Жіночий ручний м'яч — усі з київського клюбу „Спартак", п'ятиразового европейського чемпіона;

Чоловічий ручний м'яч — сімох найкращих змагунів з Києва і Запоріжжя.

ІНДИВІДУАЛЬНІ СРІБНІ МЕДАЛІ

Марина Юрченя з Одеси, 16 р. — плавання 200 м. брасом;

Володимир Раскатів із Запоріжжя, 18 р. — плавання 4 х 200 м. вільним стилем;

Петро Король зі Львова, 35 р. — піднесення тягарів, легка вага;

Юрій Зайцев, 110 кг — піднесення тягарів, найважча вага;

Володимир Марченко — гімнастика, вправи на приладдях;

Валерій Дворників з Києва, 26 р. — змагання дзю-до, середня вага;

(Закінчення на стор. 3-ій)

Конґресове свідчення Леоніда Плюща появилося брошуркою

Ню Йорк. — Комітет оборони совєтських політичних в'язнів інформує, що на початку серпня ц. р. появилася у державному видавництві ЗСА брошурка: „Психіятричне знущання над політичними в'язнями в Совєтському Союзі — свідчення Леоніда Плюща". У 82-сторінковій брошурці поміщено стенографічний запис виступу українського дисидента Леоніда Плюща перед Комісією міжнародних організацій (підкомісія Комітету міжнародних відносин у Палаті представників в Конґресі).

В додатку до виступу Л. Плюща, його заяв і відповідей на питання комісії, є також виступ представника Комітету оборони совєтських політичних в'язнів, Адріяна Каратницького, де він вияснив комісії цілі та завдання Комітету.

Більша частина брошурки складається з документів з таборів і тюрм СССР і передруків із видань Комітету оборони совєтських політичних в'язнів. Між додатками до брошурки є лист Вячеслава Чорновола до президента Форда, уривки із листів українок - політв'язнів, щоденник жидівського в'язня Бориса Пенсона, лист психіятра Семена Глузмана до батьків, есей Глузмана про психіятричне переслідування (написано спільно з російським в'язнем Владимиром Буковським), заява політичних в'язнів з України, Прибалтики і Кавказу до Ради Національностей, список політичних в'язнів в СРСР та інші документи.

Брошурку можна замовляти в Державному Видавництві ЗСА у Вашінґтоні. Вона коштує 1.00 долар.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303. Application to change frequency to "Daily except Mondays and holidays" pending at Jersey City, New Jersey.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Надійні плятформи

Демократична партія в половині липня, а Республіканська цього тижня, на своїх Крайових конвенціях схвалили свої політичні програми (плятформи), в яких знайшли становище до найважливіших аспектів внутрішньої та закордонної політики ЗСА, тобто встановили напрямні для своїх президентських кандидатів Джіммі Картера і Джеральда Форда на наступних чотири роки. Самозрозуміло, що нас усіх, як американських громадян, цікавлять всі справи, охоплені в плятформах обох партій. Однак, як українців, нас зокрема інтересує становище цих партій щодо закордонної політики, спеціяльно ті постанови, які стосуються майбутніх зв'язків ЗСА із Совєтським Союзом, бо вони можуть мати поважний вплив на долю українського та інших народів, які тепер поневолені Совєтським Союзом.

Аналізуючи плятформи обох партій, можна з певністю твердити, що хоча вони різняться фразеологією, чи також порядком важливости поодиноких справ і питань, то обі партії, Демократична і Республіканська, одностійні в тому, що Совєтський Союз — це остання в світі імперія, в якій панує диктаторська система, яка порушує всі політичні, релігійні, національні та загальнолюдські права своїх громадян і старається поширити свою гегемонію на всі обшири.

Правда, плятформи обох партій постановляють, що ЗСА повинні продовжувати переговори з Москвою, щоб запевнити світовий мир і стабільність, але Республіканська програма підкреслює, що американська політика відносно СССР мусить бути базована „на реалістичній оцінці комуністичної загрози в світі" та що ЗСА повинні бути „непохитні в обличчі різного роду натисків", а плятформа Демократичної партії заявляє, що зв'язки між ЗСА та СССР не можуть бути базовані ані на „надмірних надіях, ані на надмірнім страху". Отже, обидві партії недвозначно заявили, що з Москвою можна переговорювати тільки з позиції сили і не можна сліпо вірити обіцянкам кремлівських верховодів.

Обидві партії також натаврували Совєтський Союз за порушення людських прав. Демократична плятформа заявляє, що уряд ЗСА повинен постійно вказувати Москві на її порушення Гельсінкської Декларації та висловлювати обурення, що СССР порушує постанови Універсальної Декларації Людських Прав, а Республіканська плятформа, завдяки натискові з боку прихильників Рональда Регена, містить постанову, яка не тільки недвозначно критикує політику „детанту", ведену державним секретарем Генрі Кіссінджером, але також зазначує, що Америка не повинна підписувати таких договорів, як Гельсінкська Декларація, бо, згідно з думкою авторів цієї постанови, ця та подібні декларації „вбивають в тих людей (у Східній Европі), які тепер не втішаються свободою, надію, що вони колись її здобудуть". Демократична плятформа навіть ясніше зазначує, що ЗСА не признають совєтських завоювань в Східній Европі та твердить, що „Східня Европа не буде районом справжньої стабільности, як довго ці країни (поневолені Совєтським Союзом) не відзискають своєї незалежности та не стануть частиною великої европейської структури".

Очевидно, що жадна з двох партій не зобов'язуються визволяти поневолених Москвою народів, однак те, що плятформи обох партій містять гостру критику Совєтського Союзу за порушення міжнародних договорів щодо людських прав, як рівнож те, що обидві партії дивляться на Совєтський Союз як на імперіялістичну державу, яка панує над великою кількістю поневолених народів і старається запанувати над цілим світом, це відрадний факт, бо дає підстави надіятись, що не зважаючи на те, хто переможе в листопадових президентських виборах, республіканець Джеральд Форд, чи демократ Джіммі Картер, то уряд ЗСА може перевірити свою політику відносно СССР. Очевидно, що теоретичні плятформи не завжди віддзеркалюються у практичній політиці, але тим не менше вони створюють бодай деяку надію, що Вашінгтон у майбутньому може з більшою рішучістю виступати в обороні політичних, національних і загальнолюдських прав поневолених Москвою народів, включно з українським.

М. Платковський

ІДЕОЛОГІЧНА СЛАБІСТЬ ЗАХОДУ

Немає нічого дивного, що саме в даний момент Захід виявляє мало активности. На це є багато причин: близькі вибори в ЗСА і Західній Німеччині; непевне становище в Італії, де уряд християнської демократії може завдячувати своє існування тільки ласці комуністичної партії; загроза війни між Грецією і Туреччиною; економічно-соціяльні клопоти в Англії; загроза приходу до влади „народного фронту" у Франції. Можна було б наводити ще дальші приклади.

СССР, навпаки, впоравшись з опозиційними настроями серед своїх сателітів, все більше підносить голову і провадить „наступальну" політику. Єдина трудність, якою нібито є розходження з рядом західньоевропейських комуністичних партій (Італія, Франція тощо), виявляється все більше звичайнісінькою химерою, тактичним потягненням — може навіть за взаємною згодою: якби італійським чи французьким комуністам пощастило прийти до влади, то світ напевно швидко переконався б, що ці „еврокомуністи" залишаються і надалі вірними союзниками Москви.

В цій атмосфері (пасивність Заходу і активність СССР) починають все дужче лунати голоси отверезіння серед політичних і журналістичних кіл (правда, далеко не всіх) західнього світу. Стверджується, що конференція в Гельсінках не принесла ніяких позитивів для Заходу, натомість Москва — в затишку гельсінкських постанов — далі непокоюючо збільшує свій воєнний потенціял, користуючись при цьому господарською допомогою західніх держав, і провадить агресивну політику на всіх континентах світу. Отже, не бракує закликів до чуйности на адресу некомуністичного світу, до стримання тенденцій морального обезброєння, до нових воєнних зусиль.

Припустимо, що ці тверезі голоси на Заході щодо оцінки справжнього наставлення СССР — матимуть успіх. Наслідком цього, може, трохи збільшаться бюджетові суми на воєнні видатки в державах Заходу, може трохи зменшиться напруга торговельних зносин поміж Заходом і СССР, може західня преса не „боятиметься" дратувати Кремль, розкриваючи його справжні наміри. Але — чи це запобіжить лихові? Чи не треба шукати за глибшими причинами, які лежать в основі сили московської експансивної політики?

Москва має ясно і докладно устійнені цілі своєї політики, і то на десятиліття наперед. Ці цілі незмінні і до їх здійснення з усією послідовністю і впертістю прямує політика Кремля: опанування світу і знищення капіталістичного (властиво, демократичного) світу. При чому не є важливе, що породжує такі цілі: чисто російський імперіялізм чи „інтернаціональний комунізм"? Можливо, що ці два фактори підтримують себе взаємно, доповнюють один одного, але цілі московської світової політики є безсумнівні.

Чи треба наводити докази, що такі цілі справді існують? Є багато публіцистів і політичних письменників, які наводять такі докази, що т. зв. політика мирного співіснування, чи „детанту", з боку Москви — це ніщо інше, як один із засобів нинішніх етапів здійснювання далекосяжних цілей московської політики. Та що з того! Цим публіцистам або не вірять (підозрівають їх у засліпленій ненависті до комунізму чи до російського імперіялізму), або збувають їх немовбито переконливими істинами, що немає іншої альтернативи, як терпеливо, не дивлячись на всі „ляпаси" з боку Москви, шукати все таки порозуміння з СССР і комуністичним бльоком, себто далі йти шляхом політики „відпруження".

І тому Москва поступає так, як той „кіт Васька": „слушает, да ест". Де межа, на якій Захід ствердить, що далі терпіти вже не можна, бо починає горіти власна хата? Новий конфлікт довкола Ізраїлю? Нова Анголя в Африці? Чи яка інша „Анголя" в Південній Америці? Прихід комуністів до влади в Італії, чи якійсь іншій країні? Внутрішньонімецька війна, коли „східні" почнуть „визволяти" своїх „поневолених" західніх братів, або не витримуватимуть вже більше т. зв. західньонімецьких „провокацій", які є немовбито причиною вбивств, що їх вчиняють східньонімецькі прикордонні війська на мілітаризованому „внутрішньонімецькому" кордоні?

Всі протизаходи Заходу в обличчі агресивних чинів Москви є, на нашу думку, безсилими тому, що Захід не має ніяких докладно окреслених цілей своєї політики супроти агресивного Сходу. Бо же які є цілі політики Заходу? Не маючи нібито альтернативи до політики відпруження (з вживанням чи ні вислову „детант"), Захід намагається переконати Москву, що треба „замиритися", що ніхто не збирається нападати на СССР і що ніщо не загрожує його „зоні впливу", осолоджуючи ці запевнення мільйонами тонн пшениці і різних інших товарів, які продаються Москві і при допомозі яких вона, до речі, продукує зброю проти Заходу. Взаміну за це, Кремль мав би відмовитися від агресивних дій супроти „зон впливу" Заходу.

Але Кремль глузує з цих миролюбних напрямних західньої політики. Нащо йому відмовлятися від експансії назовні, якщо комуністичні партії західнього світу, африканські негри, азійські націоналісти чи населення деяких країн Південної Америки являють собою чудовий інструмент московської політики, щоб мати можливість „визволяти" трудящих всього світу чи підтримувати „визвольні війни" в колишніх колоніяльних країнах?! І ще одне: на Заході хіба ніхто не розуміє цієї дуже простої справи, що познака тоталітарного режиму — це постійна експансія назовні, щоб тримати своїх голодних чи напівголодних громадян за цілі нації і народи в стані поневолення, створюючи ілюзії уявної зовнішньої небезпеки і жонглюючи вищими і фанатичними ідеями про світове „визволення" трудящих і поневолених народів! Навіть якби володарі Кремлю прийшли до переконання, що для їхнього шлунку вистачить вже ними уярмлених країн і народів, то вони не могли б відмовитися від зовнішньої експансії, бо без неї — рано чи пізніше — втратили б владу.

Захід не має далекосяжних і потужних цілей своєї політики. В цих цілях немає такої притягальної сили, яку мають цілі московської політики для світового комунізму, для населення Африки, Азії чи Південної Америки. І в цьому є ідеологічна слабість Заходу супроти Сходу.

Чи Захід має спроможність мати таку ж або й міцнішу за СССР ідею для підмурування своєї політики? Так, але... чи пригадка про це не буде б марним повторюванням того, про що вже десятками років говорять представники поневолених Москвою народів? Це ідея і гасло справжнього визволення мільйонів і мільйонів уярмлених Москвою народів! Чи не було б це отою потужною ідеологічною зброєю, яку можна було б протиставити агресивній політиці Москви?

Правда, маємо знамениту резолюцію Конгресу ЗСА про поневолені нації і щороку проголошується в ЗСА тиждень поневолених націй. Правда, існують радіовисильні „Вільна Европа" і „Свобода", які дуже об'єктивно і обережно насвітлюють брак елементарних свобод в країнах совєтського бльоку. Маємо від часу до часу заяви представників різних держав Заходу, що вони стоять за права людини і народів, за самовизначення і т. п. Але це тільки декларації, за якими не стоять жадні дії і чини і які робляться радше для того, щоб заспокоїти демократичне сумління держав Заходу. За ними — навіть в найтрагічніші моменти повстання в Угорщині чи чехо - словацької „весни" — не було ані мільярдових сум грошей, ані зброї, ані „інструкторів", що їх дають совєти на підтримку „визвольних" рухів у країнах західнього світу.

Автор свідомий того, що йому можуть закинути не більш не менш, як пропагування повороту до „холодної війни". Але це був би фальш! Поперше, „холодну" чи навіть „гарячу" війну ведуть на наших очах володарі Кремлю. Подруге, все сказане вище — це тільки намагання довести, що побороти російсько-совєтську агресію супроти Заходу можна тільки шляхом протиставлення кремлівській політиці міцної, сильної потужної ІДЕЇ, яка була б здібна побороти Кремль ним же самим стосованою стратегією і тактикою боротьби.

ЖИТТЯ В НЕБЕЗПЕЦІ

Мюнхен (П. Ф.). — Ще в XIX столітті для мешканців Европи світ був „европоцентричний". Хоч телеграф приносив вістки з усіх країн, але людність европейських держав не приймала близько до серця того, що відбувалося в „непробудних пущах Африки", або в лісах далекої Бразилії. Телеграф не давав картини подій у віддалених країнах, і опис катастроф та воєнних подій не міг так впливати на людей, як теперішня телевізія. Наприклад, про землетрус у Північній Італії інформували недавно газети, радіо і телевізія, і люди могли бачити руїну будинків, під якими гинули люди.

Цими днями землетрус навістив провінції північно-східнього Китаю, але комуністичний уряд не відкриває світові таємниці про число жертв цієї катастрофи. Зате ми знаємо, хто загинув у Відні, де провалився міст над Дунаєм.

Згадані катастрофи сталися без участи людської волі й енергії, і доводиться їх вважати за вирок долі, недоступний раціональному обчисленню й передбаченню. Однак, небезпека грозить життю теж із людської волі. Не минає дня, щоб в тій або іншій країні на землі не вибухла бомба, кинута з мотивів політичних або просто з охоти звихнених осіб — показати свою „відвагу" чи бажання тішитись руїною та муками інших людей. За царського режиму в Росії діяли анархісти, так звані „безмотивники". Вони кидали бомби в кавярні, де бачили повно людей, і хвалилися, що цим способом мають „досягнення"...

Найновіше звідомлення Форда про надзвичайне збільшення збройних сил московської імперії в Европі примушує кожного задуматись над цілями верховодів Кремля. Американські знавці стверджують, що совєтські ракети, озброєні атомними стрільнами, націлені на політичні й господарські центри Західньої Европи і теж на комуністичний Китай. При теперішній техніці вся ця машинерія смерти може бути введена в рух протягом кількох секунд, несучи загибель усьому живому на великих просторах.

Експерти від політики й стратегії сушать собі голову, щоб відгадати заміри володарів совєтської імперії, які створили таку концентрацію своїх збройних сил супроти сусідів в Европі й Азії. Чи це підготова до „бліскавичної війни", в яку вірив Гітлер, атакуючи непідготованих противників на Сході й на Заході? Чи концентрація совєтсько-збройних сил — це спроба загрози й натиску, щоб примусити країни Західньої Европи зрозуміти їх безнадійне положення і визнати гегемонію Москви над усією Европою? То була б „фінляндизація" Европи. Фінляндія мусіла прийняти „протекцію" Москви після Другої світової війни.

Кремль міг би зважитися на блискавичну атаку на Заході й Сході, коли б мав у себе сяке - таке забезпечення людности харчовими продуктами. Але цього в СССР нема і не передбачається. СССР залежить від харчових запасів, які купує в Америці й Канаді. Війна припинила б торгівлю.

Чи можуть московські стратеги вірити, що вдасться за одним ударом знищити оборонні сили Заходу? Це залишається загадкою. Треба однак пам'ятати: переоцінка власних сил не раз приводила агресора до катастрофи. Доводиться людству жити в небезпеці.

Антоніо Спіноля повернувся до Португалії

Лісбона, Португалія. — Антоніо Спіноля, колишній провідник військової хунти, яка перевела переворот і перший пореволюційний президент Португалії, повернувся, після 17-місячного перебування на еміграції в Бразилії, назад до Португалії, хоч він був свідомий того, що мусітиме стати перед військовим судом і відповісти за свої помилки і намагання очолити нове диктаторське правління в тій країні. Після приземлення літака, Спіноля був заарештований військовою поліцією і відставлений до в'язниці Кахіяс поблизу Лісбони. На запитання кореспондентів, що тепер станеться з колишнім президентом, новий прем'єр-міністер і лідер Соціялістичної партії Маріо Сорес відповів, що Спіноля, який вже раніше був здеградований з ранги генерала, як португальський громадянин мусітиме відповідати перед законом, як кожний інший громадянин, помимо його раніших заслуг. Приїзд Спінолі викликав консternацію серед лівих, які поспішилися опублікувати заяви у яких говориться, що поворот Спінолі скріплює позиції правих і становить загрозу для встановленої демократичної системи в Португалії.

З НАШИХ БУДНІВ

ТАЙНА ВСЕСВІТУ

Політичний перелаз у клюбі „Лис Микита" в Ню Йорку, це установа універсального характеру. Тут бо відбуваються інтересні панелі не лише на теми громадсько - політичні: тут можете зачерпнути багато інформацій і зі світу культури, науки та всяких модерних знань, як міжпляпетні полети на Місяць чи на Марса, на той приклад.

— Ну, і що з того, що американці ходили по Місяці, а тепер вислали на Марса „Вікінга" і порпаються в піску? — поставив формальне запитання патріот, що попивав скача „на скалах". — По Місяці — ходили, ями на Марсі риють, а не годні розв'язати такої простої проблеми, як, наприклад, що це така свинська ґрипа і звідки вона береться?..

— А ви, пане товаришу, знаєте, звідки вона береться? — перепитав пан меценас, аматор німецького пива.

— Знаю.

— Ну? — нащурили вуха інші патріоти.

— Астронавти привезли з Місяця, разом із піском, камінням та іншими мінералами. Це так мститься на людині всесвіт, чи вселенка, за те, що нікчемна людська істота пробує розкрити всесвітні таємниці.

— Баналюки говорите, пане товаришу, — легковажно махнув рукою пан меценас. — Всі привезені з Місяця мінерали лежать в ляборatoріях, у сейфах, під контролею державної комісії, і ніхто непокликаний не сміє їх доторкатися.

— Пане меценасе, — підсміхнувся загадково передбесідник, — ці, що лежать у сейфах, під контролею, є в порядку, але з тими, що пішли на чорний ринок — справа мається інакше...

— Ну, гаразд, — обізвався дядя з козацькими вусами, — ви кажете, що свинську, за перепрошенням, ґрипу привезли астронавти з Місяця, з піском і камінням... А як тепер буде з цими мінералами, що їх привезе „Вікінг" з Марса... Чи не треба від них сподіватися подібної, або ще гіршої зарази?

— Треба сподіватися всього найгіршого, — відповів грубовим голосом запитаний. — Марса, як знаєте, називають Червоною плянетою"... то чого доброго, питаю, можна очікувати від такої плянети?

На перелазі настала така пригноблююча атмосфера, що пропозицію пана бартендера — вдарити ще по одній „рунді" всі присутні патріоти прийняли з одушевленням.

Ікер

Почесний доктор УВУ Альберт Грайнер, викладав на семестрах УВУ

Мюнхен (УВУ). — Генеральний директор відомої фірми Ранк-Ксерокс у Німеччині, почесний доктор Українського Вільного Університету Альфред Грайнер, який вже викладає у Інсбрукському університеті, погодився дати чотиригодинний виклад для обидвох факультетів УВУ на актуальну тему: „Поступові системи керівництва" (від авторитарної до кооперативної системи). Виклад був, з огляду на тему, відкритий також для громадянства і він відбувся 29 та 30 липня ц. р. при великій зацікавленості студентів та громадянства. Виклад був дуже старанно підготовлений — кожний учасник отримав заздалегідь мапку із німецьким та англійським текстом викладу, із численними діяграмами, із документацією та меншими студіями автора. Ці мапки вислано також до низки урядів та установ, які цікавляться діяльністю УВУ чи самою проблематикою (м. ін. до деканатів відповідних факультетів місцевого німецького університету), і ця інформація була дуже добре сприйнята, якщо судити по численних листах, які наспіли до УВУ. Плянується видати текст доповіді окремою брошурою, — подібно як це було із першою доповіддю д-ра Грайнера про модерні аспекти комунікації й інформації із суспільного, господарського та технологічного погляду. Після обидвох викладів відбулася жвава дискусія — системою семінара рівнобіжно в німецькій, англійській та українській мовах, — відповідно до того, якою мовою хто краще володів; м. ін. тому для студентів УВУ, які приїхали із англо-саксонських країн, були приготовлені англійські тексти викладу, щоб вони могли свобідно слідкувати за ходом думки. До речі, д-р Грайнер — уродженець Одеси і до сьогодні свобідно володіє російською мовою та розуміє по-українськи.

Любов Коленська

ДАРЕМНИЙ ТРУД

На основі совєтської пропаганди, писаної і говореної, можна б прийти до висновку, що молодь в Україні вже не вірує в Бога і не притримується релігійних обрядів. Тим часом, це зовсім опрокидує Г. Михайлов в газеті „Молодь України" в статті „Шлюб реєструватиму в Княжичах". Він з огірченням пише, що не всі шлюби відбуваються в чудовому Палаці в Києві, але, на його превеликий жаль, молоді вінчаються і в церкві. Що більше, коли колишній військовий моряк, хоча і сказав про свою реєстрацію церковного шлюбу в Княжичах, ніхто навіть не звернув уваги на його рішення. І Г. Михайлов приходить до висновку, що це можна пояснити хіба тим, що „на жаль комсомольські організації багатьох підприємств Києва мало цікавляться позавиробничим життям юнаків та дівчат — вихідців з навколишніх сіл".

Село Княжичі — розповідає Г. Михайлов — не лише відоме своїми осягами в праці, але воно „Тримає в районі першість і... за кількістю молоді, яка вінчається в церкві". Далі турбується автор, що якщо переглянути список зареєстрованих церковних шлюбів, то в листопаді минулого року у княжицького священика звінчалося п'ять молодих пар, у лютому ц. р. знову п'ять, до цього ж це самі молоді люди, у віці поміж 19 - 26 років. Г. Михайлов запитує: „Якже це можливо, хіба вони віруючі? Релігія поступово відмирає, а повінчані в церкві носили червоні галстуки і в школі на лекціях вчителі формували в них матеріялістичний світогляд". Найбільше вражає автора факт, що серед повінчаних були й комсомольці. Він з обуренням пише: „Ці молоді люди, забувши про обов'язок члена ВЛКСМ рішуче боротися з усіма проявами буржуазної ідеології, в тому числі й релігійними забобонами, схилялись перед священиком, який принизливо називав їх рабами Божими . . ."

У дальшому Г. Михайлов дошукується причин, які призвели до цього, що в Княжицях молодь бере участь в релігійних обрядах. Він пригадує, що село Княжичі колись належало під церковну юрисдикцію Києво - Печерської Лаври і досі затримало в себе міцну позицію церкви. А ще й тому, що темряву й безпросвітність, голод і холод минулого забувається і сьогодні молодим дівчатам і хлопцям „видається, що молодий симпатичний священик, вдягнутий за останнім словом сучасної моди, нічого спільного з тим минулим не має".

Але одна з головних причин ще й в цьому — бідкається Г. Михайлов, — що комсомольська організація радгоспу занедбала своє „першочергове завдання" — боротьби зі „залишками" релігійної ідеології, тобто занедбала атеїстичну роботу комсомольського активу на чолі зі секретарем. Але авторові якось незручно критикувати „радгоспівську комсомолію" і він потішається, що все таки поміж цими людьми, які одружувалися за церковним обрядом, немає представників із комсомольського радгоспу.

Далі Г. Михайлов перераховує людей, які повінчалися в церкві. От, наприклад, кухар київського ресторану „Метро" Володимир Боднар, звільнившись з лав військово-морської фльоти, влаштувався тут на працю, а відтак, запізнавшись із своєю теперішньою дружиною Ніною, одружився з нею в церкві, бо не хотів противитися настоюванням її батьків. Як не дивно, але автор статті, в бажанні виправдати наглядне „зло", перекладає всю вину на батьків. Але і з цим йому не щастить. Батьки бо молодої — середнього віку, а боротьба проти релігії проходить вже роками, значить, не так то уже легко поборювати „буржуазні релігійні пересуди" і люди далі вірують в Бога. Не зважаючи на це, автор дальше заявляє, що також „особистої відповідальности зняти з Володимира Боднара не зможе ніхто".

Щоб дійти до зерна правди, Г. Михайлов навідується до секретаря комсомольського осередку ресторану. Одначе той ніяк не міг собі пригадати, „чи бодай читалися в них лекції на атеїстичні теми". Назовні в організації виглядає все, як належить, „але ніхто не поцікавився, чому раптово киянин реєструє шлюб у селі". Тим більше, що недалечко, в Києві, є „чудовий" Палац одружень, а приміщення сільської ради не відповідає сучасним вимогам".

Г. Михайлов пригадує що подібний випадок стався і на Київському радіозаводі. У ньому працює Наталка Максименко. Вона належить до „лав" комсомолу і всі випускники Княжицької середньої школи, а в тому і вона, за традицією пишуть реферати на атеїстичні теми. Тим часом „перше зіткнення з релігією віч на віч засвідчило, що хоча молода робітниця і не вірить в Бога, не має твердих атеїстичних переконань". І тут Г. Михайлов скидає вину на те, що „немає наступності в атеїстичній роботі". Він вважає, що набуті знання в школі тільки тоді на все життя твердо закріплюються в молодої людини, „якщо виховна праця з нею продовжується в трудовому колективі. Однак над цим напевно не замислювався комсомольський актив організацій, про які йшлося".

Із статті Г. Михайлова виходить, що під аспектом цієї релігійно - обрядової проблеми не краще мається справа і по інших підприємствах. У трикотажній фірмі ім. Рози Люксембург, Лідія Гончаренко повінчалася в Княжицькій церкві, проте комсомольські ватажки, шануючи сумлінну робітницю, не спромоглися побачити „білих плям" у свідомості комсомолки, які призвели до сумного фіналу". Автор турбується, що серед робітників цього підприємства є віруючі. Тому в Михайлова — єдиний логічний висновок, що „атеїстична робота з ними не ведеться ні на роботі, ні вдома".

Г. Михайлов закінчує свою статтю запитом: „Невже комсомольські ватажки київських підприємств вважають, що колеги в селі, які й без того перебувають у вельми складній релігійній обстановці, без їхньої допомоги зможуть „підібрати ключик" до хлопців і дівчат, котрі вже давно працюють в місті"?

(Закінчення на стор. 4-й)

РАЇСА МОРОЗ СВІДЧИТЬ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

лого життя, ще перед експертизою. Я маю деяку уяву, що цікавить психіятрів на підставі запитів лікаря, під опікою якого тепер знаходиться мій чоловік (прізвище цього лікаря, розуміється, держать в тайні від мене).

Не дивлячись на те, що за 18 років нашого подружжя 10 років ми розлучені (перший присуд — 4 роки, від 1965 до 1969 року і від 1970 року до сьогодні — другий присуд), його духовне життя за весь той час мені добре відоме. Валентин усе був дуже товариським, усе прагнув бути в контакті з окруженням. В тюрмі, де він майже весь час перебував в одиночній камері, відсутність товариства все була для нього джерелом важких страждань і прагнення спілкування виливалося в його листах. В'язень Владимірської тюрми має право висилати листа тільки раз на місяць. Але, кожний такий лист пишеться впродовж цілого місяця. Це своєрідний щоденник. Там записується кожну нову цікаву думку і кожний дотеп, який пригадався, спомини. Життя в тюрмі бідне на зовнішні події, а втім в'язні наперед знають, що цензор викреслить відомості про жорстокості тюремних буднів, про покарання, яких зазнають в'язні. І мимоволі листи заповняються роздумами і описами емоційних настроїв.

Із тих листів видно, що мій чоловік вповні зберіг себе і всі свої риси: прагнення об'єктивно оцінити свої дії, критично на себе дивитися.

Цілком природно, що головною темою нашого листування є наш син. Валентин дуже любить його, важко переживає примусову розлуку з ним і те, що хлопець виховується без морального впливу батька на нього. Він дуже цікавиться всіми подробицями життя дитини і його засмучують навіть найменші його неполадки. Його листи до сина дуже зворушливі, деякі з них глибоко поетичні. Під час голодівки Валентин писав, що коли він навіть загине, то й це не розлучить його з нами, бо тоді він виросте чорнобривцем на нашому балконі. Я зберігаю його листи за всі десять років — вони поскладані в хронологічному порядку. Я охоче віддам їх до розпорядження експертів, що їх зарекомендує Ваша організація.

Крім того я можу дати повний звіт про поведінку мого мужа під час побачень. У в'язниці дозволено на двогодинне побачення в присутності тюремного сторожа. Це жалюгідно мало, але все ж таки це суттєве доповнення до листів, зокрема, коли незалежно від присутности свідків, вдасться сказати друг другові про зовнішні події більше, як дозволено в листах — тоді стають ясні ті уступи в листах, які з огляду на цензуру зумисне написані неясно.

Перечитуючи один за одним листи чоловіка, я пригадую наші побачення і набираю переконання, що Валентин психічно цілком здоровий: нічого не змінилося ні в його поглядах, ні в його зацікавленнях, ні в реагуванні на життєві ситуації. Чому ж шість років тому його судили як здорову людину, яка відповідає за свої вчинки, а тепер ставлять під сумнів його психічний стан А це тому, що коли б його визнали божевільним в 1970 році, його не могли б засудити на такий довгий, як це зробив суд, строк. А тепер, коли за людиною вже 6 років тюрми і коли людина мріє про табір, як про велике щастя, бо там є друзі, бо там бодай раз на рік можна перебути дві доби з дружиною і сином без свідків — ось тепер прийшов час, щоб продовжити знущання, використовуючи в'язничну психіятричну лікарню, яка, за свідченнями тих, що її перебули, в деяких відношеннях страшніша ніж тюрма.

Під час побачення в Інституті ім. Сербського, Валентин сказав мені, що психіятр Владимірського обласного відділу здоров'я Рогов, який підписав скерування на психіятричну експертизу, умотивував це двома фактами: 1) Валентин сам себе калічив, 2) він надмірно релігійний.

Відносно першої точки, це легка до виявлення брехня. Від самого початку в'язничного строку, адміністрація (мабуть за вказівками згори) підбирала Морозові таких співкамерників, про яких відомо всім тюремникам, що з ними не можна співжити. Одним з них був Пехарев. Це кримінальний злочинець шаленої вдачі. Він різко дошкуляв чоловікові, а врешті кинувся на нього з гострим відламком ложки і розпоров йому живіт так, що треба було зашивати у тюремній лікарні. Я зберігаю листа від начальника тюрми, який на мій запит про цей випадок повідомляє, що „в'язень, який під час сварки трохи подрапав чоловіка відламком алюмінієвої ложки, покараний адміністрацією заведення". Цей випадок примусив чоловіка просити перевести його до поодинокої камери, на що, всупереч іншим проханням, адміністрація погодилася. І так, в 1970 році мій чоловік опинився в одиночній камері, що зробило перебування його в тюрмі ще важчим. А тепер лікар Рогов намагається представити справу так, буцім то Валентин сам себе поранив.

„Надмірну релігійність" Валентина розглядати як вияв психічної недуги — безглуздя. Він виховався в релігійній родині і від дитинства, цілком зрозуміло, не ставив під сумнів існування Бога. З літами його релігійний світогляд став більш зрілий і набрав філософського забарвлення. Нічого дивного, що в нестерпних умовах тюрми його віра зміцнилася. Хіба не притаманне багатьом віруючим, в час важких випробувань, шукати захисту в Бога, а відхилятися від думки про Бога в щасливіші години?

З листів можна побачити, що в 1965-1969 роках в таборі ,а зокрема у в'язниці, релігійність Валентина також збільшувалася, а в тюрмі вона збільшилася під час його п'ятимісячної голодівки в 1974 році, коли він домагався дострокового переведення його до табору.

Лікар, з якою я розмовляла в Інституті ім. Сербського, сказала мені, що причиною для експертизи був „скорботний стан" Валентина, зокрема в останній час його перебування в тюрмі. Але, прошу мені сказати, чи може нормальна людина, запроторена на 6 років у Владимірське пекло, бути постійно веселою, спокійною і ніколи не попадати в розпуку? Гірке життя арештанта багате на різне таке, від якого можна засумувати. Навпаки, я дивуюся, що Валентин зумів не попасти в розпуку: він ніколи не пореочив реченця висилки листів, навіть під час голодівки, і листи його завжди бадьорі. Він завжди любив дотепних людей і сам любив жартувати і майже в кожному його листі — смішні натяки, найчастіше із спогадів з дитинства, жартівливі завваги (наприклад, в лютому 1976 року він писав до сина, що отримав кілька карточок з побажаннями з-закордону в англійській мові і так пояснює цю подію: „Ось що значить англійська мова. Тільки що почав її вивчати, — і вже прийшли привіти з Англії. Звичайно, в минулих роках вони не могли прийти, я тоді не знав же ні слова по-англійському. А тепер знаю цю мову якраз настільки, щоб прочитати новорічний привіт").

Не вірю я в те, що мій чоловік переживав довгу депресію ще й тому, що з його листів мені видно, що за весь час він багато читав зі своєї ділянки, робив виписки і з захопленням вивчав англійську мову.

Зараз він, згідно з висловом лікаря, спокійний і ввічливий з усіми, залюбки балакає з іншими хворими.

Нам призначили на побачення одну годину. Він, як звичайно, розпитував про сина і просив не сумувати: „Навіть як і трапиться таке, я і спецлікарню витримаю" — сказав він мені.

Невже ж по відношенню до нього повториться злочин, який вже суворо засудила світова громадськість і не найдеться сили, яка б цей злочин відвернула?

Експертиза, правдоподібно, закінчиться приблизно 10 червня. Треба поспішати, щоб встигнути втрутитися і забезпечити об'єктивний розгляд психічного здоров'я Валентина Мороза.

Нова Управа Відділу КУК в Оттаві

Вінніпеґ (КУК) — На Загальних Річних Зборах 2-го червня ц. р. обрано нову Управу Відділу КУК в Оттаві в такому складі: голова А. Криворучко, перший заступник — Р. Мельник, другий заступник — О. Сальський, рекордовий секретар — Дм. Яремчук, скарбник — д-р Ів. Войчишин, шкільний реф. — Б. Мигаль, члени: Юлія Войчишин і К. Мосійчук, зв'язковий до Пров. Ради КУК — В. Федорович. Контрольна комісія: Б. Криницький, Л. Томащук і Дм. Остапик.

П'ЯТЬ СТАРУШКІВ ПОМЕРЛО ВІД СПЕКИ

Бойнтон Біч, Фла. — Після інтенсивних дослідів, федеральні власті ствердили, що причиною смерти п'ятьох мешканців місцевого старечого дому була надмірна горяч 110 ступенів Фаренгайта), а не вірус, як це раніше підозрівали лікарі. Особи старшого віку, які вже й так хворіють, тратять надмірну кількість води в тілі, що в результаті може бути причиною смертельного удару, заявив Дон Беррет, один із дослідників Центру.

СПОРТСМЕНИ З УКРАЇНИ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Василь Юрченко з Дніпропетровська, 26 р. — каякові перегони на 1000 м.;

Валентина Ковпан зі Львова, 25 р. — стрільба з лука.

ЗБІРНІ СРІБНІ МЕДАЛІ

Володимир Якименко, 23 р. і Валентин Манкін, 38 р., обидва з Києва — парусні перегони на яхті;

Сергій Нагірний і Володимир Романовський — каякові перегони на 500 м.;

Жіночий волейбол (відбиванка) — Ольга Козак, Ліда Осадча, Наталка Кушнір, Людмила Черниш, Люба Гудовська;

Чоловічий волейбол — Олег Молибога, Анатолій Поліщук, Володимир Кондра, Вячеслав Зайцев, Єфим Шуляк, Юрій Сторонський.

БРОНЗОВІ МЕДАЛІ

Володимир Раскатів — плавання вільним стилем 400 метрів;

Євген Гавриленко — біг з перешкодами, 400 м.;

Микола Авілов з Одеси, 28 р. — десятиборство;

Віктор Сідяк — фехтування;

Віктор Савченко з Дніпропетровська, 23 р. — бокс, середня вага;

Анатолій Бондарчук з Києва, 36 р. кидання молота, олімпійський чемпіон;

Валерій Борзов з Києва, 26 р. — біг на 100 м., дворазовий олімпійський чемпіон;

Валерій Борзов — біг 4 х 100 м.;

Лідія Алфеєва з Дніпропетровська, 30 р. — стрибок у довжину;

Тетяна Прохоренко — біг 4 х 100 м.;

Людмила Аксенів з Києва, 29 р. — біг 4 х 400 м.;

„Динамо" з Києва — футбол (копаний м'яч).

4-ТЕ МІСЦЕ

Василь Станкович зі Львова, 30 р. фехтування, рапірист, багаторазовий чемпіон світу;

Надія Ставко з Дніпропетровська, 18 р. — плавання на спині, 200 м.;

Анна Карнаушенко із Запоріжжя, 23 р. — веслування.

Файна Мельник, 31 р. — мет диском.

5-ТЕ МІСЦЕ

Сергій Сенюків з Чернівець, 21 р. — стрибок у висоту;

Олександер Шапаренко з Києва, 30 р. — каякові перегони на 1000 м.;

Надія Ткаченко з Донецька, 27 р. — п'ятиборство;

Сергій Кравців з Харкова, 28 р. — швидкість у велоспорті.

6-ТЕ МІСЦЕ

Василь Єршів із Запоріжжя, 27 р. — мет списом;

Надія Ставко — плавання на спині, 100 м.;

Тетяна Прохоренко — біг 200 метрів.

7-МЕ МІСЦЕ

Володимир Голубничий зі Сум, 40 р. — ходьба на 20 км., дворазовий олімпійський чемпіон;

Леонід Литвиненко з Києва, 27 р. — десятиборство;

Валерій Підлужний з Донецька, 24 р. — стрибок у довжину;

Клявдія Студенників з Києва, 17 р. — плавання, 200 м. на спині.

8-МЕ МІСЦЕ

Олександер Маначинський з Харкова, 17 р. — плавання 200 м. батерфляєм;

Наталія Попів з Харкова, 18 р. — плавання 200 м. батерфляєм.

В загальному українські олімпійські змагуни здобули в Монтреалі 12 золотих, 12 срібних і 12 бронзових медалів ,всього разом 36.

Офіційна табеля першенств XXI-ої Олімпіяди в Монтреалі виказує:

	золоті	срібні	бронзові	р.м.
СССР	47	43	35	125
Східня Німеччина	40	25	25	90
ЗСА	34	35	25	94
Західня Німеччина	10	11	17	38
Японія	9	6	10	25
Польща	8	6	11	25
Болгарія	7	8	9	24
Куба	6	4	3	13
Румунія	4	9	14	27
Мадярщина	4	5	12	21

Коли відняти від СССР медалі, здобуті українськими спортсменами, не беручи до уваги багато інших, здобутих балтійцями, грузинами, вірменцями та другими народами Совєтського Союзу, тоді кінцева табеля має виглядати так:

1) Східня Німеччина	40	25	25	90
2) СССР	36	31	23	90
3) ЗСА	34	35	25	94
4) Україна	12	12	12	36
5) Західня Німеччина	10	11	17	38

З того видно, що українські атлети є одні з передових у світі. Треба вірити, що недалекий той час, коли наші спортсмени збиратимуть олімпійські лаври на славу своєї рідної батьківщини — України.

ПОДЯКА

25 липня 1975 р. трагічна і невиясненa смерть вирвала від нас назавжди в розгарі праці та серед стільки незакінчених починів і задумів нашого Найдорожчого і ніколи Незабутнього

блаженної пам'яти д-ра МИХАЙЛА СОСНОВСЬКОГО

Ці невимовно болючі хвилини після цієї несподіваної великої втрати виявили нам багато доброти, шляхетного серця і моральної піддержки наші Рідні та многі Друзі і Приятелі, за що будемо згадувати їх усіх у глибокій вдячності.

В першу чергу особливо сердечно дякуємо Високопреосвященнішому Митрополитові УПЦ у ЗСА Мстиславові за участь в Похоронах, благословення Домовини та щире і зворушливе надгробне слово. Наша велика подяка Преосвященнішому Владиці Кир Василеві за відправу архиєрейської св. Літургії в часі похоронних обрядів в церкві св. І. Хрестителя, як теж за відправу заупокійної Богослужби напередодні посвячення нагробного пам'ятника. Дуже дякуємо Преосвященнішому Владиці Кир Йосифові за відслуження заупокійної св. Літургії в день посвячення Пам'ятника, 12 червня 1976 р.

Ми дуже вдячні Високопреподобним отцям з парохії св. І. Хрестителя в Нюарку: о. І. Сироті, ЧНІ, і о. д-ру М. Грипчишинові, ЧНІ, за відправлення Панахид і похорону та за зворушливі промови, а о. пароховi М. Кучмякові, ЧНІ, за посвячення Пам'ятника. Зокрема ми вдячні о. протопресвітерові А. Селепині — голові Консисторії УПЦ в ЗСА за присутність під час цих обрядів.

Щира подяка Хорові церкви св. І. Хрестителя та його диригентові проф. М. Добошеві, що гарним співом звеличали Панахиди і похоронні обряди.

Незабутніми лишаться у нашій повній вдячності пам'яті зворушливі і щирі слова достойних промовців, що в останнє прощали Покійного від установ, товариств і від себе під час Панахид, Похоронів і Тризни: ред. А. Драгана від „Свободи" і УНС, ред. І. Кедрина-Рудницького від СУЖА, проф. д-ра М. Чировського від НТШ, ред. І. Смолія від „Народної Волі" та УРС, міністра Ю. Ревая від СКВУ, ред. Я. Гайваса від Укр. Крайового Комітету 200-річчя ЗСА, мгр Я. Рака від місцевого Відділу УККА, проф. д-ра П. Гоя від друзів з ТУСМ, інж. Б. Кульчицького від Сеньйорату ТУСМ, мгр І. Базарка від централі УККА, проф. д-ра О. Андрушкова від Управи НТША, покійного вже мистця В. Ласовського від Ради Культури при СКВУ, ред. І. Бойка від „Гомону України", ЛВУ, організацій ВФ у Канаді і торонтонського відділу КУК, п-ні С. Букшованої від односельчан та шкільних товаришів, п. Б. Дацківського від Вільного Козацтва і шкільних товаришів, мгр А. Гординського від СУК „Провидіння", д-ра С. Вороха від ОУАПТ, ред. Л. Волянської від співредакторів „Свободи", п. А. Лозинського від ТУСМ, д-ра Р. Сенькова від ТУСМ в Канаді, проф. д-ра В. Калиновича від Управи Сеньйорату ТУСМ та інж. М. Семанишина, що сповняв функцію господаря під час тризни у Народному Домі. Складаємо теж подяку д-ру Я. Бернардинові за присутність від СУК „Провидіння", а особливо п. П. Микуляковi — особистому Приятелеві Покійного, від с-ки Сейф Вей і СУМ в Канаді.

Зберігатимемо завжди глибоку вдячність Рідним, Приятелям і Знайомим, що прибули на похорон, прислали листи, картки і телеграми з висловами співчуття, вінки і китиці цвітів та многі пожертви на заупокійні Служби Божі, навіть на протяг довшого часу.

Висловлюємо нашу велику подяку ред. А. Драганові, що перший після трагічного випадку зайнявся розшуком тіла Покійного, полагодженням всіх урядових формальностей та виявив нам багато співчуття, доброти і допомоги у цих перших найболючіших хвилинах нашого життя.

Ніколи не забудемо виявів уважливости, доброго серця і неоцінених прислуг наших Дорогих — шкільної тов. Галі Клим, п-ва А. і І. Войтовичів і особливо п-ні ред. Людмили Волянської.

Ми невимовно зобов'язані і вдячні всім членам Управи Сеньйорату ТУСМ, а особливо сердечним Друзям бл. п. Михайла проф. д-ру В. Калиновичу і проф. д-ру П. Госві, що служили нам цінними порадами і допомогою, проводили церемоніями похоронів і тризни, подбали про відповідні вістки і повідомлення в пресі та зайнялись оформленням Стипендійного Фонду ім. д-ра М. Сосновського при УВУ; інж. І. Заяцеві і п-ву Христі й інж. Б. Кульчицьким і д-ру М. Драгановi за моральну піддержку і готовість завжди служити допомогою. Особливо щиро дякуємо Друзям із Сеньйорату ТУСМ, що несли домовину на місце вічного спочинку.

Дякуємо за телеграми і листи з висловами співчуття від Президії СКВУ, Комітету В. Мороза у Вашінгтоні, УККА округи Морріс, за вінки квітів від „Свободи", Працівників „Свободи", Редакторів „Свободи", Сеньйорату ТУСМ, торонтонського Відділу КУК; за клепсидри у „Свободі" від Управи Сеньйорату ТУСМ, ПРСК при СКВУ, Світової Президії ТУСМ, Членства ОУН(р), Відділу УККА в Нюарку, Управи НТША і УПРАВИ СУЖА.

Складаємо сердечну подяку за поміщення некрологів, повідомлень про смерть і похорони, посмертних згадок і клепсидр та вісток про вечори в пам'ять св. п. Михайла Сосновського Редакції щоденника і тижневика „Свободи", а дальше Редакціям газет і журналів: „Америка", „Гомін України", „Сучасність", „Новий Шлях", „Християнський Голос", „Український Голос", „Наш Голос", „Наш Клич" (Буенос Айрес, Аргентина), „Українське Слово" (Париж, Франція), „Українські Вісті" (Новий Ульм, Німеччина), „Українські Вісті" (Едмонтон, Канада), „Народна Воля", „Наша Мета", „Нові Дні", „Вільне Слово", „Промінь Волі", „Конгресові Вісті", „Українське Православне Слово", „Батьківщина", „Вісник", „Ми і Світ", „Овид", „Вільний Світ", „Нова Зоря", „Біблос", "New York Times", "The Jersey Journal", "Star Ledger", "Ukrainian Quarterly", "Fraternal Monitor" й інших, про які нам невідомо, та Радіопрограмі Василя Шарвана в Боффало за повідомлення по радіо.

Дякуємо щиро Авторам багатьох статтей, спогадів і згадок про Незабутнього, які були друковані протягом останнього, трагічного для нас, року в українській пресі на чужині.

Висловлюємо нашу вдячність Установам і Особам, що ініціювали вечори, присвячені пам'яті д-ра М. Сосновського: в Чікаґо (2 серпня) Управі УКЦентру, його голові св. п. ред. М. Денисюкові і проф. д-ру Д. Штогринові; в Мюнхені (20 серпня) Деканатові факультету права при УВУ, проф. д-ру З. Соколюкові, проф. д-ру П. Госві, Ректорові проф. д-ру В. Янову і ред. З. Пеленському; у Маямі (7 вересня) Приятелям Покійного п-ву А. і В. Трачам, п-ву І. і М. Ракушам і мгр Б. Остап'юкові; у Вінніпеґу (7 вересня) учасникам була зложена подяка в пресі вже давніше; в Ню Йорку (7 листопада) Управам СУЖА і Л-М Клюбу, ред. І. Кедрину-Рудницькому, інж. І. Жуковському, і д-ру В. Калиновичу; в Оттаві Приятелям п-ву О. і Л. Жилам, інж. З. Янковському і проф. д-ру Т. Кісові. Щиро дякуємо Всечесним Отцям за відправи Панахид, усім, що виголосили промови на цих зустрічах, усім, хто будь-чим причинився до їх програми, як і всім, що взяли участь — прийшли вшанувати світлу пам'ять Спочилого.

Наша велика подяка Рідним, Приятелям і Знайомим, що прибули на посвячення нагробного Пам'ятника. Зокрема дуже дякуємо дорогим промовцям — Приятелям і близьким співробітникам бл. п. Михайла — за теплі, щирі слова признання: ред. І. Кедрину-Рудницькому від СУЖА, д-ру С. Ворохові від СКВУ, КПТ і УЛТПА, проф. д-ру М. Чировському від НТШ, п. Б. Футалі— колишньому голові ТУСМ, проф. д-ру В. Калиновичу від Управи Сеньйорату ТУСМ і інж. Семанишину, який теж проводив порядком тризни, і ред. Людмилі Волянській за відчитання поезії Лесі Українки. Ми щиро вдячні ред. А. Драганові, що репрезентував „Свободу", проф. д-ру О. Андрушкові від НТША, інж. М. Чайковському від Відділу УККА в Нюарку, проф. д-ру П. Госві від Сеньйорату ТУСМ, а інж. І. Заяцеві від ТУСМ ще й за великі прислуги і допомогу в підготовці посвячення Пам'ятника.

Під кінець хочемо теж висловити нашу вдячність Рідним, Приятелям, Знайомим, Установам і всім людям доброї волі, хто пожертвував у пам'ять Покійного на Стипендійний Фонд ім. д-ра М. Сосновського при УВУ (списки проголошені раніше).

Ще раз від усього серця дякуємо Усім, хто болів разом з нами над нашою Великою Втратою, віддав останню прислугу нашому Дорогому Покійному, чи причинився до гідного вшанування Його пам'яти. Хай Добрий Господь сторицею винагородить Вам Усім!

Дружина — ОКСАНА
Сестра — ОКСАНА з Родиною
Тіточна сестра — ОКСАНА ГАЛЬМА з Родиною
Шваґерка — ІРИНА ВЕРЕТЕЛЬНИК з мужем МИКОЛОЮ і синами ЮРКОМ, АНДРІЄМ і РОМАНОМ

ДАРЕМНИЙ ТРУД

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Дивлячись на типово українські прізвища молодих, які вінчаються в церкві, розглядаючи події, які відбуваються в селі Княжичах біля Києва, яке колись належало під церковну юрисдикцію Києво-Печерської Лаври, а тим самим пов'язане із світлим минулим України, аж напрошується порада Г. Михайловові, щоб не завдавав собі даремного труду в розшукуванні причин релігійности серед молоді. „Комсомольські ватажки" роблять це вже понад 50 років і нічого в цій справі не вдіють. Даремний труд.

Ювілей 25-ліття школи українознавства

Дня 25-го жовтня 1975 р. Школа Українознавства Т-ва „Українська Учительська Громада" в Чікаго відзначила Срібний Ювілей свого існування.

Протягом 25 років із скромних початків, що нараховували ледве 68 учнів, школа імпозантно зросла, осягаючи тепер число коло 550 учнів, а 5 років тому було їх 730. Матуральний іспит дотепер склало 557 абсольвентів. Це не тільки найбільша Школа Українознавства в діяспорі, але — за словами колишнього інспектора школи І. Білоуса — одна з найкращих в опінії Шкільної Ради УККА.

Тому Ювілей 25-ліття став громадською подією, а місцевий Відділ УККА прийняв над ним патронат. Почесний комітет очолив Преосвященний Ярослав Ґабро, а провід Ділового Комітету Василь Дзуль. Перед Ювілеєм до Школи Українознавства наспів привіт-благословення від Їх Блаженства Патріярха Йосифа і від Владики Ярослава.

Ювілейний день почався Святими Літургіями в катедрі св. о. Миколая та в соборі свв. Володимира й Ольги. Святочна зустріч учителів, батьків і абсольвентів школи з громадянством Чікаго відбулась того ж дня по полудні в залі свв. Володимира й Ольги. Прибуло коло 350 осіб, в тому числі велика кількість молоді і колишніх абсольвентів школи. За головним столом засіли члени Почесного Комітету, на чолі зі священиками. Програму свята відкрив голова Т-ва „Учительська Громада" Василь Дзуль. У короткому слові він відзначив ролю Т-ва „Учительська Громада" як спонзора Школи Українознавства та попросив учасників зустрічі вшанувати однохвилинною мовчанкою пам'ять померлих директорів, учителів та учнів.

Перша частина імпрези, якою вміло керував Микола Орищук, складалася з мистецьких виступів у виконанні абсольвентів школи. Молоді танцюристи Театральної Студії при парафії свв. Володимира й Ольги показали себе як здисциплінована мистецька одиниця під проводом Л. Цепинського. Надя Савин, колишня абсольвентка школи, з тонким музичним відчуттям відіграла два музичні твори. Добре випала мелодеклямація — монтаж із творів українських передових поетів, що виконали студенти 10-ої кляси. Хорова група дівчат при Осередку СУМА ім. Павлушкова „Червона Рута" виконала гарно низку пісень під керівництвом М. Гаврилюк. Танцювальний ансамбль „Метелиця" при катедрі св. о. Миколая темпераментно виконав один танок під керівництвом І. Скубяка.

У святочному слові дир. Микола Губчак підкреслив каменярську працю учительства школи і вказав на важливу ролю, яку школа сповняла серед нашого суспільства, а зокрема підкреслив соборний характер школи. Він звернув увагу на труднощі в наступному 25-літті та висловив певність, що ця школа ще відсвяткує 50-ліття. Отець крилош. Павло Джулинський перевів молитву і розпочав бенкет.

Мгр Е. Дачишин — майстер церемонії, своїм гумором створив приємну атмосферу. Під час бенкету промовляли: Юлія Назаревич, піонер цієї школи в імені своїм та в імені неприсутнього голови Шкільної Ради УККА д-ра Е. Жарського, дальше проф. М. Семчишин від РУШ при УККА в Чікаго, інж. Л. Сурівка від Батьківського Комітету та Марійка Слободян від абсольвентів школи. Д-р С. Кочій поділився із присутніми споминами про свою працю учителя в чікаґській Школі Українознавства перед Другою світовою війною. По бенкеті слідувала забава для численно зібраної молоді, хоч не бракувало й старших громадян.

Щоб для майбутности закріпити цей ювілей, Т-во „Учительська Громада" видало Пропам'ятну книгу. Зміст книги, яку зредагувала колегія під проводом дир. школи Миколи Губчака, і яка складається з історії школи, споминів, списку вчителів, матуральних таблo та багато світлин із життя школи.

Видано також пропам'ятну стрічку, яку одержав кожний учасник Ювілейної Зустрічі. Рада Українського Шкільництва при УККА в Чікаго видала гарну змістом окрему відозву до громадянства Чікаго із закликом до зконцентрування зусиль у вихованні нашої молоді.

З нагоди ювілею проголошено збіркову кампанію на Ювілейний Фонд школи, яка принесла коло 4 тисячі дол.

Привіти від дослівно всіх церковних і громадських організацій та масова участь зорганізованого громадянства в ювілеї були доказом прив'язання громади до рідної школи, як і глибокої вдячности цій інституції, що запевнює дальше існування українського Чікаго.

Леонтина Зарицька

ПАПА НАЙМЕНУВАВ НОВИХ ПРЕЛАТІВ

Філядельфія. — Український тижневик „Шлях" інформує, що Архиєпископ Жан Жадо, Апостольський Делеґат у ЗСА, сповістив, що папа Павло VI підніс до стану прелатів: о. д-ра Степана Кнапа, пароха церкви св. Константина в Міннеаполіс, о. віцеканцлера Василя Білинського та епархіяльного консультора о Ярослава Свищука, головного редактора тижневика „Нова Зоря" в Чікаґо.

ВІДБУДЕТЬСЯ XXXIII З'ЇЗД ОДВУ

Лігайтон, Па. — Центральна Управа Організації Державного Відродження України інформує, що у днях 4, 5 і 6-го вересня ц.р. (День Праці) тут на Оселі ім. О. Ольжича відбудеться XXXIII З'їзд ОДВУ. В рамках З'їзду відбудуться: з'їзд Українського Визвольного Фонду, конференція Українського Золотого Хреста і конференція „ЗАРЕВО".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН ТІЦЬКИЙ, член УНС Відд. ч. 217 Т-ва св. Йосафата в Рочестер, Н. Й., помер 31 травня 1976 р. на 86-му році життя. Покійний народився в Україні. Став членом УНСоюзу в 1934 році. Полишив в смутку 3 дочки Анну, Теодору і Марію, 10 внуків і 11 правнуків. Похорон відбувся 2 червня 1966 р. на цвинтарі Голі Сепулчре в Рочестері, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Т. Кубаріч, секр. Від.

АННА СЕРВУ, членка УНС Відд. ч. 131 Т-ва А. Шептицького, померла 11-го червня 1976 р. на 50-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1959 році. Полишила в смутку чоловіка Василя, сина Івана, дочку Олену. Похорон відбувся 14-го червня на цвинтарі Елмвуд, в Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

МИХАЙЛО ПШЕНИЧНИЙ, член УНС Відд. ч. 292 Т-ва св. Івана Хрестителя в Детройті, Міш., помер 26 червня 1976 р. на 56-му році життя. Покійний народився в Україні. Став членом УНСоюзу в 1950 році. Полишив в смутку дружину Марію, дочку Ольгу, зятя Василя, синів Богдана і Рональда, невістку Христину, брата Левка, та дві сестри Марію і Стефанію в Україні. Похорон відбувся 29 червня 1976 на цвинтарі Голі Сепулчре в Соутфілд,Міч.

Вічна Йому Пам'ять!
П. Федик, секр. Від.

ВАСИЛЬ ПОДУБИНСЬКИЙ, член і секретар Відд. ч. 368 УНСоюзу Т-ва ім. Миколи Лисенка в Маямі, Флорида, помер 10 червня 1976 р. на 61-му році життя. Покійний народився в Україні. Став членом УНСоюзу в 1949 р. Полишив в смутку синів Володимира і Богдана, дочку Зоряну і 9 внуків. Похорон відбувся 13 червня 1976 на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!
Юрій Цегельський, секр. Від.

ТЕОДОР ОПРИШКО, член УНС Відд. ч. 356 Т-ва Карпати в Омага, Небр., помер 26 червня 1976 р. на 55-му році життя. Покійний народився в селі Арлантів - Добромиль, Зах. Україна. Став членом УНСоюзу в 1960 р. Полишив в смутку дружину Анну, сина Йосифа з дружиною, 3 замужні дочки, та 7 внуків. Похорон відбувся 29 червня 1976 на цвинтарі св. Марії Магдалини в Омага, Небр.

Вічна Йому Пам'ять!
Олекса Продивус, секр. Від.

МИКОЛА ПОТОЧНЯК, член УНС Відд. ч. 375 Т-ва ім. Д. Вітовського в Філядельфії, Па., помер 6 липня 1976 на 78-му році життя. Покійний народився в селі Котованя, Україна. Полишив в смутку дружину Марію. Похорон відбувся 9-го липня 1976 на цвинтарі Овклан, в Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ФАННІ ПРЕСТОН, членка УНСоюзу Відд. ч. 255 Т-ва св. Димитрія в Бетлегем, Па помер 25 червня 1976 р. на 79-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1942 р. Полишила в смутку 5 дочок: Катерину, Анну, Марію Еву і Гелену, синів Карла, Івана і Юрія, сестру Юлію 11 внуків і 4 правнуків. Похорон відбувся 28 червня 1976 на цвинтарі Голі Сейвюр в Бетлегем, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

МАРІЯ ДАВИД, членка УНС Відд. ч. 242 Т-ва свв. Петра і Павла в Фраквілле, Па., померла 15 червня 1976 р. на 82-му році життя. Стала членкою УНСоюзу в 1923 р. Полишила в смутку п'ять синів і одну дочку. Похорон відбувся 19 червня на цвинтарі св. Івана в Франвілле, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

ВІЛЬЯМ КОЗАЧЕНКО, член УНС Відд. ч. 175 Т-ва св. Миколая в Детройт, Мішіґен, помер 2-го червня 1976 р. на 84-му році життя. Покійний народився в Україні. Став членом УНСоюзу в 1934 р. Полишив в смутку дружину Ірину, дочку Олесю, зята Івана, чотири внуки і два правнуки, чотирьох братів і дві сестри в Канаді, й дальшу родину в Америці, Канаді і Україні, та багато добрих приятелів. Похорон відбувся 5 червня 1976 на цвинтарі Голі Сепулчре в Савфілд, Мішіґен.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

МАРІЯ ЧИЖИК, членка УНСоюзу Відд. ч. 83 Т-ва ім. Івана Франка у Філядельфії, померла 2-го червня 1976 р. на 56-му році життя. Покійна народилася в Філядельфії, Па. Стала членкою УНСоюзу в 1939 році. Полишила в смутку дітей Володимира, Йосифа і Катерину, та братів Михаїла і Володимира. Похорон відбувся 8 червня 1976 на цвинтарі Голі Редемер в Філядельфії.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

КСЕНЯ КРІСА, членка УНС Відд. ч. 287 Т-ва Сини України в Джерзі Сіті, Н. Дж., померла 31 травня 1976 р. на 88-му році життя. Покійна народилася у Вунилівка, Зборів, Україна. Стала членкою УНСоюзу в 1920 році. Полишила в смутку дочок: Стеллу, Марію, Анна, Маделину і Юлію, 4 внуків і 5 правнуків. Похорон відбувся 10 червня 1976 на цвинтарі св. Володимира, в Мінука, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Софія Стецура, секр. Від.

ІВАН КОРЖИДЛО, член УНСоюзу Відд. ч. 145 в Алгуна, Пенн., помер 15 червня 1976 р. на 69-му році життя. Покійний народився в Україні. Став членом УНСоюзу в 1950 році. Полишив в смутку дружину Катерину, сина Михаїла і дочку Донну. Похорон відбувся 17 червня на цвинтарі в Алтона, Пенна.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

АННА РУДА, членка УНСоюзу Відд. ч. 127 Т-ва св. Миколая в Боффало, Н. Й. померла 29 травня 1976 р. Покійна народилася в Розгадові, повіт Зборів, Україна. Стала членкою УНСоюзу в 1950 році. Полишила в смутку дочку Лесю Лисак. Похорон відбувся 2-го червня 1976 на цвинтарі Святого Хреста в Лакавана, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу

ДМИТРО БАШТА, член УНС Відд. ч. 355 Т-ва Запорожська Січ в Ст. Джозеф, Мізурі, помер 17-го червня 1976 р. на 67-му році життя. Покійний народився в Збора, пов. Калуш. Став членом УНС в 1950 році. Полишив в смутку дружину Анну та дочку Френціс, одного брата та три сестри в Україні. Похорон відбувся 19-го червня 1976 на цвинтарі Моунт Олівет. в Ст. Джозеф, Мізурі.

Вічна Йому Пам'ять!
Семен Гасяк, секр. Від.

ВАСИЛЬ РОБАК, член УНС Відд. ч. 277 Т-ва св. Івана Хрестителя в Гартфорді, помер 12 червня 1976 р. на 77-му році життя. Покійний народився в селі Оліїв, Україна. Полишив в смутку дружину Марію, дві дочки, 6 внуків і 2 правнуки. Похорон відбувся 15 червня на цвинтарі Гластонбури, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!
Семен Кравець, секр. Від.

САДІ РОМАНІВ, член УНС Відд. ч. 49 Т-ва св. Арх. Михаїла в Торонті, помер на 84-му році життя. Покійний народився в Україні. Полишив в смутку сина Степана, дочку Анну та 3 внуки. Похорон відбувся 24 травня на цвинтарі Еверґрін, в Мілтон, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!
Секретар Відділу

ШАРЛЬОТА ПОСТУПАК, членка УНС Відд. ч. 8 Т-ва Подільська Січ в Йонкерс, Н. Й., померла 28 червня 1976 р. на 58-му році життя. Покійна народилася в Східн. Німеччині. Стала членкою УНСоюзу в 1951 році. Полишила в смутку чоловіка Михайла, дочку Софію та сина Михайла, маму та сестру в Німеччині. Похорон відбувся 30 червня 1976 з похоронного заведення Дучинських-Черко до церкви св. Михаїла, на цвинтарі Мт. Говп, в Гейстінґс, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Марія Кульчицька, секр. Від.

ДЖЕННІ ГРУБИЙ, членка УНС Відд. ч. 202 Т-ва Св. Марії в Авбурн, Н. Й., померла 13 травня 1976 на 83-му році життя. Покійна народилася в Україні. Стала членкою УНСоюзу в 1929 році. Полишила в смутку синів Іана і Ралфа. Похорон відбувся на цвинтарі св. Йосафата, в Авбурн, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Секретар Відділу